

Ecologische quickscan

Clusters

- 311.003

- 311.007

- 314.003

- 315.001

te Heerde

Het Laar 30d

6733BZ Wekerom

0318 655 626

ecologie@deslijpkruik.nl

www.deslijpkruik.nl

Colofon

Titel	Ecologische quickscan Clusters 311.003, 311.007, 314.003 & 315.001 te Heerde
Betreft	Ecologische quickscan i.h.k.v. verduurzaming, onderhoud en sloop/nieuwbouw
Locatie	Cluster 311.003 Kamilleweg 37, 39, 43-49, 53, 2-6, 10-14 te Heerde Cluster 311.007 Klaverweg 13-23, Molenkampweg 40-50, Papaverweg 1-15 te Heerde Cluster 3140.003 De Wikke 1-7, Kamilleweg 59, 61, 65, 71, 73, 18-36, Klaverweg 22-36 te Heerde Cluster 315.001 De Wikke 9-31, 35-47, 2-36, Eekwal 3, 9, 11, Kamilleweg 75-89, 38-48, Klaproosweg 1-13, 2-16, Klaverweg 2-18 te Heerde
Auteur	
Opdrachtgever	Woonstichting Triada
Datum	09-09-2023
Status	Versie 2
Projectcode	23TRA02 - Heerde

Aansprakelijkheid

Dit onderzoek is uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde natuurwet- en regelgeving (Wet natuurbescherming). Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten. Garanties over aan-/afwezigheid van planten en dieren zijn niet te geven. Daarvoor is de aard en de opzet van een quickscan niet toereikend. Daarbij is het een eenmalige momentopname en houdt het geen rekening met de dynamische aspecten van natuur, zoals migratie en kolonisatie door soorten en veranderingen in terreingebruik en -beheer. Ook dient er rekening te worden gehouden met veranderingen in wet- en regelgeving. De geldigheidsduur van de rapportage bedraagt voor de zwaarder beschermde soorten maximaal 3 jaar. De Slijpkruik Ecologie BV is niet aansprakelijk voor beslissingen die de opdrachtgever neemt naar aanleiding van het door De Slijpkruik Ecologie BV uitgevoerde onderzoek. Daarnaast is De Slijpkruik Ecologie BV niet aansprakelijk voor gevolgschade, of voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van uitgevoerde onderzoeken door De Slijpkruik Ecologie BV.

© De Slijpkruik Ecologie B.V. (2023)

Niets uit dit rapport mag openbaar worden gemaakt of gepubliceerd door middel van; druk, fotokopie of anderszins, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van De Slijpkruik Ecologie B.V. of de opdrachtgever.

Wijze van citeren: Van Laar, D. & Mossink, J. 2023. *Ecologische quickscan Clusters 311.003, 311.007, 314.003 & 315.001 te Heerde*, De Slijpkruik Ecologie BV.

Omslagfoto: Impressie van het plangebied. Bronvermelding; foto's zijn door de auteur gemaakt tenzij anders aangegeven.

Inhoud

1 Inleiding	4
1.1 Aanleiding en doel	
1.2 Beschrijving locatie en ingreep	
1.3 Opzet onderzoek	
1.4 Kwaliteitsborging	
2 Soortenbescherming Clusters 311.003, 311.007 & 314.003	9
2.1 Vogels	
2.2 Vleermuizen	
2.3 Overige zoogdieren	
2.4 Amfibieën	
2.5 Reptielen en vissen	
2.6 Ongewervelden	
2.7 Vaatplanten	
2.8 Algemeen	
2.9 Samenvatting bevindingen clusters 311.003, 311.007 & 314.003	
3 Soortenbescherming Cluster 315.001	15
3.1 Vogels	
3.2 Vleermuizen	
3.3 Overige zoogdieren	
3.4 Amfibieën	
3.5 Reptielen en vissen	
3.6 Ongewervelden	
3.7 Vaatplanten	
3.8 Algemeen	
3.9 Samenvatting bevindingen cluster 315.001	
4 Gebiedsbescherming en houtopstanden	21
4.1 GNN, GO en andere provinciaal beschermde natuurgebieden	
4.2 Natura 2000	
5 Conclusies en aanbevelingen	23
5.1 Overzicht van de bevindingen	
5.2 Conclusies en aanbevelingen	
Bijlagen	26
Bijlage 1 Samenvatting wettelijk kader	

1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt uitgewerkt wat de aanleiding en het doel van het uitgevoerde onderzoek is. Ook wordt een beschrijving gegeven van het plangebied en de beoogde ingreep. Daarnaast komt ook de methode van het onderzoek aan bod.

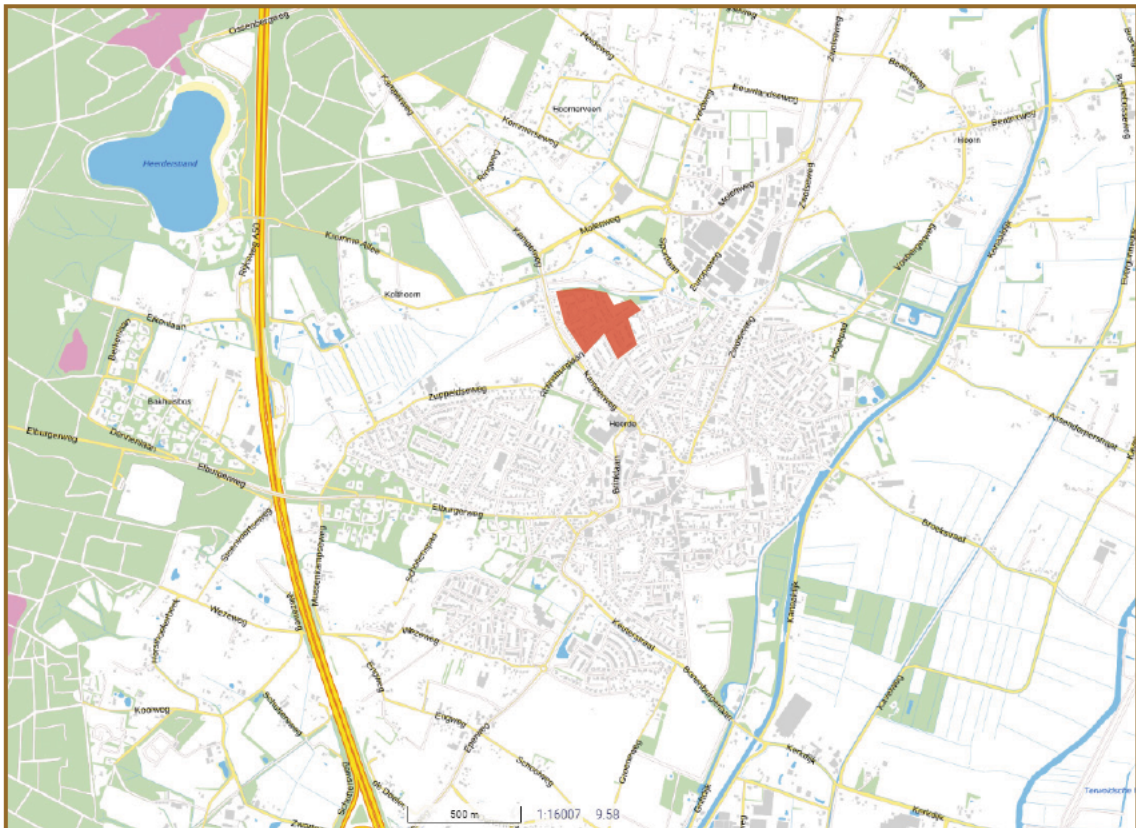
1.1 Aanleiding en doel

In opdracht van Woonstichting Triada voerde adviesbureau De Slijpkruik Ecologie B.V. ecologische quickscans uit voor de locaties Cluster 311.003, 311.007, 314.003, en 315.001 te Heerde. Het betreffen clusters met huizen(blokken) of appartementen in de bebouwde kom van Heerde, gemeente Heerde in de provincie Gelderland. Woonstichting Triada heeft vanuit de overheid opdracht gekregen om het woningbestand de komende jaren te verduurzamen. Daarom wil Woonstichting Triada de mogelijkheden bepalen wat betreft het verduurzamen van deze woningen. Binnen cluster 315.001 gaat daarnaast ook sloop en nieuwbouw plaatsvinden. In het kader van mogelijk verduurzamingsmaatregelen zoals het isoleren van daken (vanuit zowel de binnenkant als mogelijk de buitenkant) en sloop/nieuwbouw is toetsing aan de Wet natuurbescherming, onderdeel 'soortenbescherming' noodzakelijk omdat effecten op beschermde soorten niet op voorhand zijn uitgesloten. Voor het onderzoek voldoet in eerste instantie een 'quickscan': een kort onderzoek op basis van een beknopt bronnenonderzoek en een veldbezoek, waarbij een deskundige inschatting wordt gemaakt van de mogelijke aanwezigheid van beschermde flora en fauna. Ook wordt het effect van de ingreep op nabijgelegen Natura 2000-gebieden of provinciaal beschermde natuurgebieden zoals Gelders Natuurnetwerk (GNN) beoordeeld. De quickscan betreft een momentopname, er kan dus geen rekening worden gehouden met de dynamische aspecten van natuur. Denk hierbij bijvoorbeeld aan migratie en kolonisatie door soorten en veranderd terreingebruik en -beheer na afloop van het onderzoek. De quickscan kan leiden tot uitvoeriger onderzoek of een advies voor mitigerende/compenserende maatregelen. De geldigheidsduur van resultaten bedraagt voor zwaarder beschermde soorten maximaal drie jaar.

1.2 Beschrijving locatie en ingreep

Woonstichting Triada heeft haar woningbezet onderverdeeld in zogeheten clusters. Alle onderzochte clusters liggen in dezelfde wijk in het noordwesten van Heerde. Het zijn allemaal woonblokken met grondgebonden woningen. De woningen zijn gebouwd in de jaren '60 en jaren '70 in een voor die tijd kenmerkende bouwstijl. De bouwstijl van cluster 315.001 wijkt enigszins af van de woningen van clusters 311.003, 311.007 en 314.003. Hieronder volgt een situatiebeschrijving van de clusters.

Cluster	Aantal woningen	Straat + huisnummer	Ingreep
311.003	13	Kamilleweg 37, 39, 43-49, 53, 2-6, 10-14 te Heerde	Verduurzaming
311.007	20	Klaverweg 13-23, Molenkampweg 40-50, Papaverweg 1-15 te Heerde	Verduurzaming
314.003	27	De Wikke 1-7, Kamilleweg 59, 61, 65, 71, 73, 18-36, Klaverweg 22-36 te Heerde	Verduurzaming
315.001	79	De Wikke 9-31, 35-47, 2-36, Eekwal 3, 9, 11, Kamilleweg 75-89, 38-48, Klaproosweg 1-13, 2-16, Klaverweg 2-18 te Heerde	Deels sloop/nieuwbouw, deels verduurzaming

Afbeelding 1.1: Kaart met globale ligging clusters 311.003, 311.007, 314.003 315.001 te Heerde. Bron ondergrond: PDOK.

Afbeelding 1.2: Luchtfoto met ligging clusters 311.003, 311.007, 314.003 en 315.001. Bron ondergrond: PDOK luchtfoto.

Beschrijving clusters 311.003, 311.007 & 314.003

De woningen in deze clusters zijn verdeeld over 15 woonblokken en hebben allen dezelfde bouwstijl. De bakstenen gevels hebben een (voor zover bekend ongeïsoleerde) luchtsponw. Deze sponw is door open stootvoegen toegankelijk. De daken zijn voorzien van een bol type dakpan met een overstek aan de kopse kanten. De meeste, maar niet alle woningen hebben een stenen schoorsteen. In de achtertuinen staan (lage) bergingen met golfplaten daken. Veel achtertuinen zijn grotendeels voorzien van verharding, er staan nauwelijks grotere struiken of bomen. De voortuinen zijn relatief smal met veelal lage sierplanten en -struiken of verharding. Aan de kopse kanten zijn tuinen aanwezig met op een aantal plekken lagere struiken en op andere plekken struiken en boompjes die tot de bovenste verdieping reiken. Ook zijn er enkele hoekwoningen met (deels) begroeide gevels, en een aantal woningen waar nestkasten voor huismussen en vleermuizen aan zijn opgehangen als tijdelijke compensatie voor projecten elders in de wijk. Het gedeelte van de

Afbeelding 1.3: Foto's van cluster 311.003, 311.007 en 314.003 in Heerde. De woningen zijn in potentie geschikt voor vleermuizen, huismussen en gierzwaluwen. Aan een aantal woningen hangen nestkasten voor vogels en vleermuiskasten.

wijk ten noorden van de Klaverweg heeft een relatief groen karakter, met grote bomen langs de Klaverweg en rond de grasvelden die verspreid in de wijk liggen. Ten zuiden van de Klaverweg is minder openbaar groen aanwezig. Aan de noordrand van de wijk is een groenstrook langs een beek aanwezig. Daarachter ligt een kleinschalig cultuurlandschap dat aan de uitgestrekte bossen van de Veluwe grenst.

Beschrijving cluster 315.001

In het noorden van de wijk liggen de 22 woonblokken die behoren tot cluster 315.001. De woningen zijn halverwege de jaren '60 gebouwd in een voor die tijd karakteristieke stijl. De bakstenen gevels hebben een (voor zover bekend ongeïsoleerde) luchtsponw. De daken zijn voorzien van een bol type dakpan met overhangende kantpannen aan de kopgevels, afgewerkt met een sierlijst. Sommige woningen hebben een stenen schoorsteen, bij andere woningen is deze niet (meer) aanwezig. In de achtertuinen staan (lage) stenen bergingen met golfplaten daken. Veel achtertuinen zijn grotendeels voorzien van verharding, er staan nauwelijks grotere struiken of bomen. De voortuinen zijn relatief smal met veelal lage sierplanten en -struiken of verharding. Aan de kopse kanten zijn tuinen aanwezig met op een aantal plekken lagere struiken en op andere plekken struiken en boompjes die tot de bovenste verdieping reiken. Ook zijn er enkele hoekwoningen met (deels) begroeide gevels, en een aantal woningen waar nestkasten voor huismussen en vleermuizen aan zijn opgehangen als tijdelijke compensatie voor projecten elders in de wijk. Het gedeelte van de wijk ten noorden van de Klaverweg heeft een relatief groen karakter, met grote bomen langs de Klaverweg en rond de grasvelden die verspreid in de wijk liggen. Ten zuiden van de Klaverweg is minder openbaar groen aanwezig. Aan de noordrand van de wijk is een groenstrook langs een beek aanwezig. Daarachter ligt een kleinschalig cultuurlandschap dat aan de uitgestrekte bossen van de Veluwe grenst.

Afbeelding 1.4: Foto's van cluster 315.001 te Heerde. De woningen zijn geschikt voor vleermuizen, huismussen en gierzwaluwen.

Voorgenomen ingrepen

De woningen in clusters 311.003, 311.007, 314.003 en een gedeelte van 315.001 worden verduurzaamd. Het is op dit moment nog niet duidelijk welke werkzaamheden worden uitgevoerd. Bij de quickscan is daarom uitgegaan van een 'worstcasescenario'. Mogelijke werkzaamheden zijn onder andere:

- Na-isolatie van spouwmuren;
- Dakisolatie (van binnen of van buitenaf).
- Vervangen van kozijnen en deuren.
- Verwijderen asbesthoudende materialen.

In cluster 315.001 wordt een gedeelte van de woningen gesloopt en worden nieuwe grondgebonden woningen en appartementen gebouwd, waarbij het plangebied deels heringericht wordt. De werkzaamheden worden naar verwachting vanaf 2025 uitgevoerd. Tijdens de uitvoering van voorliggende quickscan was nog geen concrete planning bekend. Alle werkzaamheden met uitzondering van de sloop en nieuwbouw in cluster 315.001 vallen onder renovatie en verduurzaming van woningen ('ruimtelijke inrichting') en 'beheer en onderhoud' (BBO). Mogelijk kan voor clusters 311.003, 311.007 en 314.003 gebruik worden gemaakt van de "Gedragscode soortenbescherming voor woningcorporaties". Dit hangt onder andere af van de soorten en type verblijfplaatsen die worden aangetroffen bij eventueel soortgericht onderzoek. Voor cluster 315.001 kan de gedragscode niet worden toegepast omdat het meer dan 50 grondgebonden woningen betreft en sloopwerkzaamheden niet onder de gedragscode vallen. Voorliggende quickscan wijst uit of vervolgonderzoek nodig is en zo ja welke soorten onderzocht moeten worden.

1.3 Opzet onderzoek

De ecologische quickscan bestaat uit een beknopt literatuuronderzoek (verspreidingsatlassen, Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF), websites et cetera), veldbezoek en rapportage met bevindingen en advies.

Voor het bronnenonderzoek zijn de NDFF-waarnemingen binnen een straal van ongeveer 2 kilometer van het plangebied opgevraagd. Voor wat betreft vogels zijn alleen de vogels genoemd die een jaarrond beschermd nest hebben.

De locatie is op 24 maart 2023 bezocht door [REDACTED] ecologen van adviesbureau De Slijpkruik Ecologie BV. Tijdens dit onderzoek [REDACTED] p de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde flora en fauna. Daarbij is in het bijzonder gelet op aanwezigheid van en geschiktheid voor verblijfplaatsen van vogels (met name huismus, gierzwaluw), gebouwbewonende vleermuizen en steenmarters. Het locatiebezoek is onder halfbewolkte omstandigheden uitgevoerd bij een temperatuur van 10 °C en zwakke wind, ZW 2 Bft.

1.4 Kwaliteitsborging

Door de inzet van deskundigen op gebied van ecologie en landelijk geaccepteerde onderzoeksmethoden is de kwaliteit van het onderzoek zoveel mogelijk gewaarborgd. De Slijpkruik Ecologie B.V. is kandidaat van het Netwerk Groene Bureaus (NGB) en hanteert haar richtlijnen, soortinventarisatieprotocollen en/of richtlijnen uit kennisdocumenten van BIJ12 tenzij anders vermeld. Op regelmatige basis vindt toetsing van de aanpak en uitwisseling van ervaringen plaats met gemeenten, provincies en collega-onderzoekers.

2 Soortenbescherming Clusters 311.003, 311.007 & 314.003

Dit hoofdstuk beschrijft per soortgroep de bevindingen voor de woningen behorend tot clusters:

- 311.003 (13 woningen: Kamilleweg 37, 39, 43-49, 53, 2-6, 10-14 te Heerde)
- 311.007 (20 woningen: Klaverweg 13-23, Molenkampweg 40-50, Papaverweg 1-15 te Heerde)
- 314.003 (27 woningen: De Wikke 1-7, Kamilleweg 59, 61, 65, 71, 73, 18-36, Klaverweg 22-36 te Heerde)

2.1 Broedvogels

2.1.1 Vogels met jaarrond beschermde rust- en nestplaatsen categorie 1 t/m 4

2.1.1.1 Inventarisatie

Van een aantal vogelsoorten is het nest jaarrond beschermd, dus ook buiten het broedseizoen. Het gaat bijvoorbeeld om soorten die niet zelf hun nest bouwen maar voor een belangrijk deel afhankelijk zijn van menselijke bebouwing. Daarnaast gaat het om soorten die jarenlang dezelfde locatie gebruiken of soorten waarvan het nest ook buiten de broedperiode in gebruik wordt genomen. Ook andere onderdelen van de leefomgeving die van belang zijn voor het functioneren van een jaarrond beschermde nestplaats zijn beschermd, zoals bijvoorbeeld schuil- en slaapplekken van huismussen.

In de omgeving van het plangebied zijn in de laatste vijf jaar waarnemingen bekend van vogels met jaarrond beschermde nesten. Deze soorten worden opgedeeld in categorieën waarbij de nestplaatsen (en bijbehorende functionele leefomgeving) van categorie 1-4-soorten onder alle omstandigheden beschermd zijn. In de omgeving van het plangebied zijn de volgende categorie 1-4 soorten waargenomen: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, wespandief en zwarte wouw.

Alle woningen zijn geschikt als nestplaats voor huismus en gierzwaluw. Geschikte nestlocaties zijn aanwezig onder dakpannen en achter regenpijpen. Ook zijn in 2018 aan een aantal woningen huismusnestkasten opgehangen als onderdeel van tijdelijke mitigatie vanwege de destijds voorgenomen verduurzaming van een deel van het woningbezit van Triada in de wijk. Daarvoor was zelfs een ontheffing verkregen, alleen zijn de werkzaamheden op het laatste moment niet doorgegaan. De kasten zijn echter blijven hangen. De schuurtjes zijn te laag en daardoor ongeschikt als nestplaats voor huismus en gierzwaluw. Uit eerdere in opdracht van Triada uitgevoerde inventarisaties uitgevoerd in andere nabijgelegen clusters is bekend dat in de omgeving relatief veel huismussen en gierzwaluwen nestelen. Aan de hand van de quickscan kan echter niet de aan- of afwezigheid van nestlocaties bepaald worden.

Voor overige soorten met jaarrond beschermde nestplaats (roofvogels, uilen, roek, grote gele kwikstaart) ontbreken geschikte broedplekken en/of geschikt leefgebied. Daarom zijn nesten van deze soorten uitgesloten.

2.1.1.2 Conclusie en advies

De woningen in het plangebied zijn geschikt als nestplaats voor huismus en gierzwaluw. De voorgenomen werkzaamheden leiden mogelijk tot verstoring of vernieling van nesten. Aanvullend onderzoek is nodig, tenzij overtreding van de Wnb voorkomen kan worden. Bijvoorbeeld doordat werkzaamheden aan de dakconstructie uitsluitend van binnenuit plaatsvinden en werkzaamheden aan de buitenkant van de gebouwen buiten het broedseizoen worden uitgevoerd. Als aanvullend onderzoek nodig is en er nesten worden aangetroffen dan is de hoeveelheid nesten bepalend of gebruik gemaakt kan worden van de gedragscode, of dat een ontheffing moet worden aangevraagd bij de provincie Gelderland.

2.1.2 Vogels categorie 5 (nest jaarrond beschermd bij ecologisch zwaarwegende redenen)

2.1.2.1 Inventarisatie

Naast de soorten uit categorie 1 t/m 4, waarvan de nesten altijd jaarrond beschermd zijn, zijn er de categorie 5-soorten waarvan de nestplaatsen (en bijbehorende functionele leefomgeving) alleen onder bepaalde omstandigheden (bij zwaarwegende feiten en ecologische omstandigheden) beschermd zijn. Soorten uit categorie 5 die in Heerde voorkomen en die in of rond gebouwen of in nestkasten kunnen nestelen zijn boerenwaluw, bonte vliegenvanger, boomkruiper, huiswaluw, koolmees, pimpelmees, spreeuw en zwarte roodstaart.

Tijdens het veldbezoek zijn in de omgeving van de woningen diverse soorten waargenomen waarvan nesten jaarrond beschermd zijn als er sprake is van ecologisch zwaarwegende redenen. Waargenomen soorten zijn boomkruiper, ekster, koolmees, pimpelmees en spreeuw. Alle pannendaken zijn in potentie geschikt als nestplaats voor spreeuw. Verder kunnen soorten als koolmees en pimpelmees in nestkasten of in de bebouwing broeden. Voor alle te verwachten soorten uit categorie 5 geldt dat in de omgeving voldoende nestgelegenheid en foerageergebied aanwezig is. Nesten van categorie 5-soorten zijn daarom op de onderzochte locaties niet jaarrond beschermd.

2.1.2.2 Conclusie en advies

Binnen het plangebied kunnen mogelijk categorie 5-soorten nestelen zoals spreeuw, koolmees en pimpelmees. Aangezien het om een relatief klein aantal woningen gaat en er veel geschikte alternatieven in de omgeving zijn is er geen sprake van ecologisch zwaarwegende redenen en zijn de nesten niet jaarrond beschermd. Voor de categorie 5-soorten geldt wel dat de nesten beschermd zijn zolang deze in gebruik zijn. Hiervoor gelden dezelfde maatregelen als voor overige algemene broedvogels, zie paragraaf 2.1.3

2.1.3 Overige broedvogels

2.1.3.1 Inventarisatie

Tijdens het veldbezoek zijn in de omgeving soorten zoals merel, houtduif, roodborst, winterkoning en vink waargenomen. Algemene broedvogels kunnen nestelen in dichte struiken, klimop, bomen en andere structuren met voldoende beschutting in tuinen en plantsoenen rond de woningen.

Tijdens de uitvoering is verstoring of vernieling van bezette nesten niet op voorhand uitgesloten. Bezette nesten mogen nooit verstoord of vernield worden. Het is niet mogelijk om voor deze overtreding van de Wet natuurbescherming een ontheffing te krijgen. Alleen kortdurende verstoring die niet van invloed is op het broedsucces is toegestaan, maar dient alsnog zoveel mogelijk voorkomen te worden.

2.1.3.2 Conclusie en advies

Het plangebied is geschikt als broedlocatie voor algemene broedvogels. Wanneer de werkzaamheden worden uitgevoerd tijdens het broedseizoen kunnen eventueel aanwezige nesten in of rond de woningen beschadigd/vernietigd of verstoord worden. Dit is in strijd met de Wet natuurbescherming en moet voorkomen worden, het is niet mogelijk hiervoor ontheffing te krijgen. Negatieve effecten op broedvogels zijn te voorkomen door werkzaamheden aan de buitenkant van de gebouwen uit te voeren buiten het broedseizoen of door buiten het broedseizoen vogelwerende maatregelen te treffen (maar pas nadat vervolgonderzoek is uitgevoerd en een eventuele ontheffing is verkregen i.v.m. mogelijke aanwezigheid jaarrond beschermde rust-/nestplaatsen). Het broedseizoen is geen vastgestelde periode, uitsluitend van belang is aanwezigheid van in gebruik zijnde nesten. In de periode oktober t/m februari is de kans op nesten het kleinst.

2.2 Vleermuizen

Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten zijn strikt beschermd vanuit de Europese Habitatrichtlijn. Geschikte verblijfplaatsen zijn vaak beperkt beschikbaar. Door sloop, renovatie en bomenkap zijn de laatste decennia veel potentiële verblijfplaatsen verdwenen. Niet alleen verblijfplaatsen, maar ook lineair doorlopende landschapselementen waarlangs vleermuizen zich verplaatsen tussen slaapplek en foerageergebied (zogenaamde vliegroutes) en belangrijk foerageergebied zijn beschermd. In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van de gewone dwergvleermuis, laatvlieger en watervleermuis. Op basis van expert judgement kunnen ook gewone grootoorvleermuis, ruige en kleine dwergvleermuis in de omgeving voorkomen. Van andere soorten zijn geen waarnemingen bekend en is onwaarschijnlijk dat ze in Heerde en omgeving worden aangetroffen.

2.2.1 Inventarisatie

Verblijfplaatsen

Een aantal in Nederland voorkomende vleermuissoorten wordt voornamelijk in gebouwen en holtes en scheuren in bomen aangetroffen. Een voorwaarde is dat er geschikte, toegankelijke ruimtes voor vleermuizen aanwezig zijn. Dat zijn vaak donkere, tochtvrije ruimte die toegankelijk zijn via een geschikte opening met vrije aanvliegroute.

Alle woningen beschikken voor zover bekend over een ongeïsoleerde luchtsponw. De woningen hebben open stootvoegen op voldoende hoogte voor vleermuizen, bijvoorbeeld boven de raamkozijnen van de woonkamers. Verder zijn er bij de kopgevels openingen tussen kantpannen en overstek. Via deze openingen kunnen vleermuizen de ruimte tussen pannen en dakbescho bereiken en vermoedelijk ook de sponwruimte. Ook rond de schoorstenen zijn openingen aanwezig. Verder leert de ervaring dat ook rond kozijnen openingen aanwezig kunnen zijn die tijdens een visuele inspectie eenvoudig over het hoofd gezien worden. Gezien het type bebouwing en de mogelijkheden zijn de functies zomer-, kraam- en paarverblijf mogelijk. Een functie als (massa) winterverblijfplaats is uitgesloten omdat de bebouwing hiervoor te klein is, maar overwintering van individuen of kleine groepjes kan niet worden uitgesloten.

Aanvullend op bovenstaande mogelijkheden zijn in 2018 aan diverse woningen vleermuiskasten opgehangen als onderdeel van tijdelijke mitigatie voor zomer-/paarverblijven van gewone dwergvleermuis vanwege de destijds voorgenomen verduurzaming van een deel van het woningbezit van Triada in de wijk. Daarvoor was zelfs een ontheffing verkregen, alleen zijn de werkzaamheden op het laatste moment niet doorgegaan. De kasten zijn echter blijven hangen. Het betreft kleine, platte kasten die met name geschikt zijn als zomer- en paarverblijfplaats van dwergvleermuizen.

Foerageergebied en vliegroutes

De omgeving van de woningen is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Van essentieel foerageergebied is met zekerheid geen sprake. Het betreft een relatief kleine groenstrook en er zijn voldoende alternatieven in de omgeving in de vorm van parken, bomenrijen en groene tuinen. Uit eigen waarnemingen van de auteur van voorliggende quickscan is bekend dat de beek die centraal door het projectgebied stroomt onderdeel is van een vaste vliegroute van in ieder geval gewone dwergvleermuis.

2.2.2 Conclusie en advies

De voorgenomen werkzaamheden kunnen leiden tot verstoring of vernieling van vaste, jaarrond beschermde verblijfplaatsen van vleermuizen. Verblijfplaatsen kunnen aanwezig zijn in de sponwmuren, achter dakranden of andere kieren bijvoorbeeld rond kozijnen, en in vleermuiskasten. Aanvullend soortgericht onderzoek is nodig om vast te stellen of de bebouwing een functie heeft voor vleermuizen en zo ja, voor welke soorten en welke functies. Als verblijfplaatsen worden aangetroffen dan is een ontheffing nodig voor het verstoren van vleermuizen en het vernielen

van verblijfplaatsen, tenzij gebruik gemaakt kan worden van de Gedragscode soortenbescherming voor woningcorporaties. Bovendien moeten dan maatregelen getroffen worden om het doden of verwonden van vleermuizen te voorkomen en zijn mitigerende en /of compenserende maatregelen nodig.

Verblijfplaatsen van met name dwergvleermuizen en laatvliegers zijn niet uitgesloten. Deze soorten komen in de omgeving voor en de bebouwing is voor deze soorten geschikt. De overige soorten zijn uitgesloten omdat de bebouwde kom van Heerde buiten het bekende verspreidingsgebied ligt of omdat de betreffende soorten niet in dit type bebouwing worden aangetroffen. Tijdens de meest recente inventarisaties in de wijk, uitgevoerd in 2017, zijn in het naastgelegen cluster 315.001 (zie hoofdstuk 3) meerdere zomer- en paarverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis vastgesteld. Ook zijn destijds relatief veel foeragerende en passerende laatvliegers waargenomen in de wijk, evenals enkele ruige dwergvleermuizen.

Het plangebied is onderdeel van foerageergebied van vleermuizen. Van aantasting van essentieel foerageergebied is geen sprake. De werkzaamheden worden overdag uitgevoerd en er worden geen opgaande beplanting of gebouwen verwijderd. Van mogelijke aantasting van een vliegroute is evenmin sprake. Negatieve effecten op foerageergebied of vliegroutes zijn daarom niet aan de orde. Er zijn geen vervolgacties nodig ten aanzien van deze gebiedsfuncties.

2.3 Overige zoogdieren

2.3.1 Inventarisatie

Met 'overige zoogdieren' worden hier alle zoogdieren bedoeld met uitzondering van vleermuizen. Uit het literatuuronderzoek blijkt dat de volgende beschermde soorten in Heerde en omgeving voorkomen: bever, boomarter, bunzing, das, eekhoorn, otter, steenarter, wild zijn en wolf. Daarnaast is ook aannemelijk dat edelhert, wezel en hermelijn rond Heerde voorkomen.

Gezien de ligging binnen de bebouwde kom en het ontbreken van geschikt leefgebied zijn van bovengenoemde beschermde zoogdiersoorten alleen eekhoorn en steenarter in en rond het plangebied te verwachten. Er staan geen grote bomen met mogelijke eekhoornnesten in de directe omgeving van de woningen. Binnen het plangebied is aanwezigheid van eekhoornnesten daarom uitgesloten. Steenarter komt in de bebouwde kom van Heerde voor en kan ook binnen deze woonwijk foeragerend verwacht worden. Potentiële verblijfplaatsen in de woningen en schuren ontbreken aangezien er in de gebouwen geen bereikbare openingen met een diameter van tenminste 5 centimeter zijn. Er zijn geen meldingen van overlast door steenarters bekend uit de onderzochte woningen. Verblijfplaatsen van steenarter zijn daarom uitgesloten.

In en rond de woningen kunnen enkele kleine, algemene soorten voorkomen zoals bosmuis, huismuis en huisspitsmuis. Deze soorten zijn niet beschermd of vrijgesteld.

2.3.2 Conclusie en advies

Aanwezigheid van vaste rust- of voortplantingsplaatsen van steenarter, eekhoorn en andere beschermde grondgebonden zoogdieren is uitgesloten binnen het plangebied. Ook worden geen belangrijke leefgebiedonderdelen aangetast. Er zijn geen vervolgacties, zoals aanvullend soortgericht onderzoek of een ontheffing, nodig ten aanzien van grondgebonden zoogdieren.

De overige soorten die te verwachten zijn binnen het plangebied, zijn vrijgesteld of niet beschermd of er zijn geen effecten te verwachten op deze soorten. Aangaande deze soorten zal zorgvuldig handelen met inachtneming van de zorgplicht voldoende zijn.

2.4 Amfibieën

2.4.1 Inventarisatie

Vanuit de NDFF zijn geen waarnemingen van beschermde amfibieënsoorten uit de omgeving

bekend. Wel is bekend dat kamsalamander lokaal op de Veluwe en in de IJsselvallei voorkomt, en komen poelkikker en rugstreeppad verder in oostelijke en noordelijke richting in de omgeving van Wapenveld voor. De algemene, vrijgestelde soorten bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander komen ook in de bebouwde kom van Heerde voor.

In een aantal tuinen zijn vijvers aanwezig die door algemene, vrijgestelde amfibieën (bruine kikker, bastaardkikker, gewone pad, kleine watersalamander) gebruikt kunnen worden als voortplantingswater. Deze dieren maken mogelijk buiten de voortplantingsperiode gebruik van begroeide, beschutte groenstructuren in de omgeving als landhabitat. Gezien de ligging in de bebouwde kom, het ontbreken van geschikte landschappelijke verbindingen tussen bekend leefgebied en grote afstand tot mogelijke voortplantingswateren is aanwezigheid van beschermde amfibieën uitgesloten.

2.4.2 Conclusie en advies

Aanwezigheid van beschermde, niet-vrijgestelde amfibieën is uitgesloten. Bovendien leiden de voorgenomen werkzaamheden niet tot effecten op mogelijk leefgebied van beschermde amfibieën. Vervolgonderzoek naar amfibieën is niet nodig. Wel is de zorgplicht van toepassing voor de algemene amfibieën die buiten de voortplantingsperiode op het terrein kunnen voorkomen.

2.5 Vissen en reptielen

2.5.1 Inventarisatie

In de wijk zijn geen natuurlijke oppervlaktewateren waarin vissen kunnen leven. De beek ten noorden van de wijk is geen onderdeel van het plangebied. Aanwezigheid van beschermde vissoorten is daarom uitgesloten. In vijvers kunnen siervissen leven. Op de Veluwe ten noorden en westen van Heerde leven diverse soorten hagedisachtigen en slangen. De woningen en tuinen zijn echter ongeschikt als leefgebied van hazelworm, zandhagedis, levendbarende hagedis of andere reptielen. Aanwezigheid van reptielen is daarom uitgesloten.

2.5.2 Conclusie en advies

Aanwezigheid van en effecten op vissen en reptielen zijn uitgesloten. In de beken en aan de oevers vinden geen werkzaamheden plaats en ze worden niet betreden of voor opslag van bouw materiaal of materieel gebruikt tijdens de uitvoering. Er zijn geen vervolgacties nodig ten aanzien van vissen en reptielen.

2.6 Ongewervelden

2.6.1 Inventarisatie

Vanuit de omgeving zijn waarnemingen bekend van de nationaal beschermde grote vos, kleine ijsvogelvlinder, beekrombout en sleedoornpage. Ook de Europees beschermde keversoort vliegend hert komt in de Veluwse bossen voor. Op basis van expert judgement worden geen andere beschermde ongewervelden in de omgeving verwacht.

Gezien het ontbreken van waardplanten en geschikte biotopen is uitgesloten dat het plangebied onderdeel is van de functionele leefomgeving van beschermde ongewervelden. De woningen en cultureel ingerichte tuinen zijn geen potentieel leefgebied. Er zijn geen vervolgacties nodig ten aanzien van beschermde vlinders, kevers, libellen en andere ongewervelden.

2.6.2 Conclusie en advies

Aanwezigheid van en effecten op beschermde ongewervelden zijn uitgesloten. Er zijn geen vervolgacties nodig ten aanzien van beschermde ongewervelden.

2.7 Vaatplanten

2.7.1 Inventarisatie

Vanuit de NDFF en andere verspreidingsgegevens zijn de afgelopen 5 jaar geen waarnemingen van beschermde vaatplanten uit de bebouwde kom van Heerde bekend. Het plangebied bestaat uit woningen en tuinen. Tijdens het veldbezoek zijn uitsluitend algemene en gecultiveerde soorten aangetroffen in het plangebied. Op basis van de biotische en abiotische omstandigheden is aanwezigheid van wilde exemplaren van beschermde plantensoorten redelijkerwijs uitgesloten.

2.7.2 Conclusie en advies

Binnen het plangebied zijn geen beschermde of bijzondere plantensoorten aangetroffen. Geschikte omstandigheden voor bijzondere vegetatie ontbreken. Aanwezigheid en effecten op beschermde planten zijn uitgesloten, nader onderzoek is niet nodig. Bovendien zijn op voorhand gezien de aard van de werkzaamheden geen effecten op beschermde plantensoorten te verwachten.

2.8 Samenvatting bevindingen

Een samenvatting van de bevindingen per soortgroep is terug te vinden in onderstaande tabel 2.1. Hierin staat aangegeven of de voorgenomen werkzaamheden kunnen leiden tot effecten op beschermde soorten en zo ja, welke consequenties dit heeft. Daarnaast geldt voor alle in het wild levende dieren en planten de zorgplicht.

Tabel 2.1 Overzicht van de bevindingen clusters 311.003, 311.007 & 314.003 te Heerde

Soortbescherming	Aanwezig	Effect	Overtreding Wnb	Nader onderzoek	Vervolgacties
Vogels - jaarrond beschermde nesten	Mogelijk	Mogelijk	Mogelijk	Ja, tenzij verstoring en/of vernieling van nestplaatsen voorkomen kan worden	Vervolgonderzoek naar nestplaatsen huismus en gierzwaluw, tenzij mogelijke nestlocaties en geen verstoring tijdens broedseizoen of vorstperioden. Indien aangetroffen, ontheffing aanvragen of indien mogelijk werken volgens gedragscode
Vogels - categorie 5 en overige broedvogels	Mogelijk nesten in groenstructuren rond bebouwing	Mogelijk	Mogelijk	Broedvogelcheck indien uitvoering tijdens broedseizoen	Werken buiten broedseizoen, broedvogelcheck of preventieve maatregelen indien uitvoering tijdens broedseizoen (globaal maart t/m augustus). Broedgevallen zijn altijd beschermd
Vleermuizen - verblijfplaatsen	Mogelijk	Mogelijk	Mogelijk	Ja	Vervolgonderzoek zomer-, kraam- en paarverblijven dwergvleermuizen en laatvlieger
Vleermuizen - foerageergebied	Mogelijk	Geen*	Nee*	Nee	* = Voorkom lichtverstoring door uitstraling verlichting richting bomen en naastgelegen gebouwen te voorkomen
Vleermuizen - vliegroutes	Mogelijk	Geen*	Nee*	Nee	* = Voorkom lichtverstoring door uitstraling verlichting richting bomen te voorkomen
Overige zoogdieren - beschermd	Mogelijk	Geen	Nee	Nee	Geen effecten op beschermde gebiedsfuncties steenmarter en eekhoorn dus geen vervolgacties nodig
Overige beschermde soorten	Nee	Geen	Nee	Nee	Geen
Overige soorten - vrijgesteld of niet beschermd	Mogelijk	Mogelijk	Nee, wel zorgplicht	Nee	Zorgplicht

3 Soortenbescherming - Cluster 315.001

Dit hoofdstuk beschrijft per soortgroep de bevindingen voor de woningen behorend tot cluster 315.001 (79 woningen: De Wikke 9-31, 35-47, 2-36, Eekwal 3, 9, 11, Kamilleweg 75-89, 38-48, Klaproosweg 1-13, 2-16, Klaverweg 2-18 te Heerde).

3.1 Broedvogels

3.1.1 Vogels met jaarrond beschermde rust- en nestplaatsen categorie 1 t/m 4

3.1.1.1 Inventarisatie

Van een aantal vogelsoorten is het nest jaarrond beschermd, dus ook buiten het broedseizoen. Het gaat bijvoorbeeld om soorten die niet zelf hun nest bouwen maar voor een belangrijk deel afhankelijk zijn van menselijke bebouwing. Daarnaast gaat het om soorten die jarenlang dezelfde locatie gebruiken of soorten waarvan het nest ook buiten de broedperiode in gebruik wordt genomen. Ook andere onderdelen van de leefomgeving die van belang zijn voor het functioneren van een jaarrond beschermde nestplaats zijn beschermd, zoals bijvoorbeeld schuil- en slaapplekken van huismussen.

In de omgeving van het plangebied zijn in de laatste vijf jaar waarnemingen bekend van vogels met jaarrond beschermde nesten. Deze soorten worden opgedeeld in categorieën waarbij de nestplaatsen (en bijbehorende functionele leefomgeving) van categorie 1-4-soorten onder alle omstandigheden beschermd zijn. In de omgeving van het plangebied zijn de volgende categorie 1-4 soorten waargenomen: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, wespandief en zwarte wouw.

Alle woningen zijn geschikt als nestplaats voor huismus en gierzwaluw. Geschikte nestlocaties zijn aanwezig onder dakpannen, voor gierzwaluwen met name bij scheefliggende eindgevelpannen en de eindnokpan bij de kopgevels. De schuurtjes zijn te laag en daardoor ongeschikt als nestplaats voor beide soorten. In het verleden heeft al meermaals onderzoek naar huismussen en gierzwaluwen plaatsgevonden in cluster 315.001. De laatste keer in 2017, waarbij 13 nesten van huismus en 5 nesten van gierzwaluw werden aangetroffen. Hiervoor is destijds ontheffing aangevraagd en verkregen (zaaknummer 2018-008332). Door omstandigheden is de destijds voorgenomen renovatie uitgesteld en is inmiddels de geldigheidsduur van de ontheffing en het soortgericht onderzoek verlopen. Ook is er nu sprake van sloop van een deel van de woningen. Omdat de situatie en omstandigheden in de afgelopen jaren niet wezenlijk veranderd zijn is het aannemelijk dat huismussen en gierzwaluwen nog steeds in het cluster nestelen. Aanvullend onderzoek is nodig om uit te wijzen of er inderdaad nog genesteld wordt, en zo ja op welke plekken en om welke aantallen het gaat.

Voor overige soorten met jaarrond beschermde nestplaats (roofvogels, uilen, roek, grote gele kwikstaart) ontbreken geschikte broedplekken en/of geschikt leefgebied. Daarom zijn nesten van deze soorten uitgesloten.

3.1.1.2 Conclusie en advies

De woningen in het plangebied zijn geschikt als nestplaats voor huismus en gierzwaluw. In het verleden zijn meerdere nestlocaties van huismussen en De voorgenomen werkzaamheden leiden hoogstwaarschijnlijk tot verstoring of vernieling van nesten. Aanvullend onderzoek is nodig, tenzij overtreding van de Wnb voorkomen kan worden. Bijvoorbeeld doordat werkzaamheden aan de dakconstructie uitsluitend van binnenuit plaatsvinden en werkzaamheden aan de buitenkant van de gebouwen buiten het broedseizoen worden uitgevoerd. Als aanvullend onderzoek nodig is en er nesten worden aangetroffen dan is de hoeveelheid nesten bepalend of gebruik gemaakt kan worden van de gedragscode, of dat een ontheffing moet worden aangevraagd bij de provincie Gelderland.

3.1.2 Vogels categorie 5 (nest jaarrond beschermd bij ecologisch zwaarwegende redenen)

3.1.2.1 Inventarisatie

Naast de soorten uit categorie 1 t/m 4, waarvan de nesten altijd jaarrond beschermd zijn, zijn er de categorie 5-soorten waarvan de nestplaatsen (en bijbehorende functionele leefomgeving) alleen onder bepaalde omstandigheden (bij zwaarwegende feiten en ecologische omstandigheden) beschermd zijn. Soorten uit categorie 5 die in Heerde voorkomen en die in of rond gebouwen of in nestkasten kunnen nestelen zijn boerenwaluw, bonte vliegenvanger, boomkruiper, huiswaluw, koolmees, pimpelmees, spreeuw en zwarte roodstaart.

Tijdens het veldbezoek zijn in de omgeving van de woningen diverse soorten waargenomen waarvan nesten jaarrond beschermd zijn als er sprake is van ecologisch zwaarwegende redenen. Waargenomen soorten zijn boomkruiper, ekster, koolmees, pimpelmees en spreeuw. Alle pannendaken zijn in potentie geschikt als nestplaats voor spreeuw. Verder kunnen soorten als koolmees en pimpelmees in nestkasten of in de bebouwing broeden. Voor alle te verwachten soorten uit categorie 5 geldt dat in de omgeving voldoende nestgelegenheid en foerageergebied aanwezig is. Nesten van categorie 5-soorten zijn daarom op de onderzochte locaties niet jaarrond beschermd.

3.1.2.2 Conclusie en advies

Binnen het plangebied kunnen mogelijk categorie 5-soorten nestelen zoals spreeuw, koolmees en pimpelmees. Aangezien het om een relatief klein aantal woningen gaat en er veel geschikte alternatieven in de omgeving zijn is er geen sprake van ecologisch zwaarwegende redenen en zijn de nesten niet jaarrond beschermd. Voor de categorie 5-soorten geldt wel dat de nesten beschermd zijn zolang deze in gebruik zijn. Hiervoor gelden dezelfde maatregelen als voor overige algemene broedvogels, zie paragraaf 3.1.3

3.1.3 Overige broedvogels

3.1.3.1 Inventarisatie

Tijdens het veldbezoek zijn in de omgeving soorten zoals merel, houtduif, roodborst, winterkoning en vink waargenomen. Algemene broedvogels kunnen nestelen in dichte struiken, klimop, bomen en andere structuren met voldoende beschutting in tuinen en plantsoenen rond de woningen.

Tijdens de uitvoering is verstoring of vernieling van bezette nesten niet op voorhand uitgesloten. Bezette nesten mogen nooit verstoord of vernield worden. Het is niet mogelijk om voor deze overtreding van de Wet natuurbescherming een ontheffing te krijgen. Alleen kortdurende verstoring die niet van invloed is op het broedsucces is toegestaan, maar dient alsnog zoveel mogelijk voorkomen te worden.

3.1.3.2 Conclusie en advies

Het plangebied is geschikt als broedlocatie voor algemene broedvogels. Wanneer de werkzaamheden worden uitgevoerd tijdens het broedseizoen kunnen eventueel aanwezige nesten in of rond de woningen beschadigd/vernietigd of verstoord worden. Dit is in strijd met de Wet natuurbescherming en moet voorkomen worden, het is niet mogelijk hiervoor ontheffing te krijgen. Negatieve effecten op broedvogels zijn te voorkomen door werkzaamheden aan de buitenkant van de gebouwen uit te voeren buiten het broedseizoen of door buiten het broedseizoen vogelwerende maatregelen te treffen (maar pas nadat vervolgonderzoek is uitgevoerd en een eventuele ontheffing is verkregen i.v.m. mogelijke aanwezigheid jaarrond beschermde rust-/nestplaatsen). Het broedseizoen is geen vastgestelde periode, uitsluitend van belang is aanwezigheid van in gebruik zijnde nesten. In de periode oktober t/m februari is de kans op nesten het kleinst.

3.2 Vleermuizen

Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten zijn strikt beschermd vanuit de Europese Habitatrichtlijn. Geschikte verblijfplaatsen zijn vaak beperkt beschikbaar. Door sloop, renovatie en bomenkap zijn de laatste decennia veel potentiële verblijfplaatsen verdwenen. Niet alleen verblijfplaatsen, maar ook lineair doorlopende landschapselementen waarlangs vleermuizen zich verplaatsen tussen slaapplek en foerageergebied (zogenaamde vliegroutes) en belangrijk foerageergebied zijn beschermd. In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en watervleermuis. Op basis van expert judgement kunnen ook baardvleermuis, franjestaart, gewone grootoorvleermuis, kleine dwergvleermuis en rosse vleermuis in de omgeving voorkomen. Van andere soorten zijn geen waarnemingen bekend en is onwaarschijnlijk dat ze in Heerde en omgeving worden aangetroffen.

3.2.1 Inventarisatie

Verblijfplaatsen

Een aantal in Nederland voorkomende vleermuissoorten wordt voornamelijk in gebouwen en holtes en scheuren in bomen aangetroffen. Een voorwaarde is dat er geschikte, toegankelijke ruimtes voor vleermuizen aanwezig zijn. Dat zijn vaak donkere, tochtvrije ruimte die toegankelijk zijn via een geschikte opening met vrije aanvliegroute.

Alle woningen beschikken voor zover bekend over een ongeïsoleerde luchtsponw. Tussen de eindgevelpannen en kopgevels is voldoende ruimte voor zowel kleinere als grotere vleermuizen. Via deze openingen kunnen vleermuizen de ruimte tussen pannen en dakbeschot bereiken en vermoedelijk ook de sponwruimte. Verder leert de ervaring dat ook rond kozijnen openingen aanwezig kunnen zijn die tijdens een visuele inspectie eenvoudig over het hoofd gezien worden. Gezien het type bebouwing en de mogelijkheden zijn de functies zomer-, kraam- en paarverblijf mogelijk. Een functie als (massa)winterverblijfplaats is uitgesloten omdat de bebouwing hiervoor te klein is, maar overwintering van individuen of kleine groepjes kan niet worden uitgesloten. Onder andere in 2017 is vleermuisonderzoek uitgevoerd in dit cluster, waarbij 6 zomer- of paarverblijfplaatsen zijn aangetroffen. Hiervoor is destijds zelfs ontheffing aangevraagd en verkregen (zaaknummer 2018-008332) Door omstandigheden ging de voorgenomen renovatie echter niet door en is inmiddels de geldigheidsduur van de ontheffing en het soortgericht onderzoek verlopen. Ook is er nu sprake van sloop van een deel van de woningen. Omdat de situatie en omstandigheden in de afgelopen jaren niet wezenlijk veranderd zijn is het aannemelijk dat vleermuizen nog steeds verblijfplaatsen in de bebouwing hebben. Aanvullend onderzoek is nodig om uit te wijzen of er inderdaad nog verblijfplaatsen aanwezig zijn, en zo ja om welke soorten, functies en aantallen het gaat en waar de verblijfplaatsen zich bevinden.

Foerageergebied en vliegroutes

De omgeving van de woningen is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Van essentieel foerageergebied is met zekerheid geen sprake. Er zijn voldoende alternatieven in de omgeving in de vorm van parken, bomenrijen en groene tuinen. Uit eigen waarnemingen van de auteur van voorliggende quickscan is bekend dat de beek die centraal door het projectgebied stroomt onderdeel is van een vaste vliegroute van in ieder geval gewone dwergvleermuis.

3.2.2 Conclusie en advies

De voorgenomen werkzaamheden kunnen leiden tot verstoring of vernieling van vaste, jaarrond beschermde verblijfplaatsen van vleermuizen. Verblijfplaatsen kunnen aanwezig zijn in de sponwmuren, achter dakranden of andere kieren bijvoorbeeld rond kozijnen. Aanvullend soortgericht onderzoek is nodig om vast te stellen of de bebouwing een functie heeft voor vleermuizen en zo ja, voor welke soorten en welke functies. Als verblijfplaatsen worden aangetroffen dan is een ontheffing nodig voor het verstoren van vleermuizen en het vernielen van verblijfplaatsen, tenzij gebruik gemaakt kan worden van de Gedragscode soortenbescherming voor woningcorporaties. Bovendien moeten dan maatregelen getroffen worden om het doden of verwonden van vleermuizen

te voorkomen en zijn mitigerende en /of compenserende maatregelen nodig. Aangezien in 2017 meerdere verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis in de woningen zijn aangetroffen wordt de kans groot geacht dat er nog steeds verblijfplaatsen in de bebouwing aanwezig zijn.

Te verwachten soorten zijn met name gewone/ruige/kleine dwergvleermuis en laatvlieger. Deze soorten komen in de omgeving voor en de bebouwing is voor deze soorten geschikt. De overige soorten zijn uitgesloten omdat de bebouwde kom van Heerde buiten het bekende verspreidingsgebied ligt of omdat de betreffende soorten niet in dit type bebouwing worden aangetroffen.

Het plangebied is onderdeel van foerageergebied van vleermuizen. Van aantasting van essentieel foerageergebied is geen sprake. De werkzaamheden worden overdag uitgevoerd en er worden geen opgaande beplanting of gebouwen verwijderd. Van mogelijke aantasting van een vliegroute is evenmin sprake. Negatieve effecten op foerageergebied of vliegroutes zijn daarom niet aan de orde. Er zijn geen vervolgacties nodig ten aanzien van deze gebiedsfuncties.

3.3 Overige zoogdieren

3.3.1 Inventarisatie

Met 'overige zoogdieren' worden hier alle zoogdieren bedoeld met uitzondering van vleermuizen. Uit het literatuuronderzoek blijkt dat de volgende beschermde soorten in Heerde en omgeving voorkomen: bever, boomarter, bunzing, das, eekhoorn, otter, steenarter, wild zijn en wolf. Daarnaast is ook aannemelijk dat edelhert, wezel en hermelijn rond Heerde voorkomen.

Gezien de ligging binnen de bebouwde kom en het ontbreken van geschikt leefgebied zijn van bovengenoemde beschermde zoogdiersoorten alleen eekhoorn en steenarter in en rond het plangebied te verwachten. Er staan geen grote bomen met mogelijke eekhoornnesten in de directe omgeving van de woningen. Binnen het plangebied is aanwezigheid van eekhoornnesten daarom uitgesloten. Steenarter komt in de bebouwde kom van Heerde voor en kan ook binnen deze woonwijk foeragerend verwacht worden. Potentiële verblijfplaatsen in de woningen en schuren ontbreken aangezien er in de gebouwen geen bereikbare openingen met een diameter van tenminste 5 centimeter zijn. Er zijn geen meldingen van overlast door steenarters bekend uit de onderzochte woningen. Verblijfplaatsen van steenarter zijn daarom uitgesloten. Ook tijdens de eerdere inventarisaties in 2014 en 2017 zijn geen verblijfplaatsen van steenarters in cluster 315.001 aangetroffen.

In en rond de woningen en tuinen kunnen enkele kleine, algemene soorten voorkomen zoals bosmuis, huismuis en huisspitsmuis. Deze soorten zijn niet beschermd of vrijgesteld.

3.3.2 Conclusie en advies

Aanwezigheid van vaste rust- of voortplantingsplaatsen van steenarter, eekhoorn en andere beschermde grondgebonden zoogdieren is uitgesloten binnen het plangebied. Ook worden geen belangrijke leefgebiedonderdelen aangetast. Er zijn geen vervolgacties, zoals aanvullend soortgericht onderzoek of een ontheffing, nodig ten aanzien van grondgebonden zoogdieren.

De overige soorten die te verwachten zijn binnen het plangebied, zijn vrijgesteld of niet beschermd of er zijn geen effecten te verwachten op deze soorten. Aangaande deze soorten zal zorgvuldig handelen met inachtneming van de zorgplicht voldoende zijn.

3.4 Amfibieën

3.4.1 Inventarisatie

Vanuit de NDFF zijn geen waarnemingen van beschermde amfibieënsoorten uit de omgeving bekend. Wel is bekend dat kamsalamander lokaal op de Veluwe en in de IJsselvallei voorkomt, en komen poelkikker en rugstreeppad verder in oostelijke en noordelijke richting in de omgeving van Wapenveld voor. De algemene, vrijgestelde soorten bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en

kleine watersalamander komen ook in de bebouwde kom van Heerde voor.

In een aantal tuinen zijn vijvers aanwezig die door algemene, vrijgestelde amfibieën (bruine kikker, bastaardkikker, gewone pad, kleine watersalamander) gebruikt kunnen worden als voortplantingswater. Deze dieren maken mogelijk buiten de voortplantingsperiode gebruik van begroeide, beschutte groenstructuren in de omgeving als landhabitat. Gezien de ligging in de bebouwde kom, het ontbreken van geschikte landschappelijke verbindingen tussen bekend leefgebied en grote afstand tot mogelijke voortplantingswateren is aanwezigheid van beschermde amfibieën uitgesloten.

3.4.2 Conclusie en advies

Aanwezigheid van beschermde, niet-vrijgestelde amfibieën is uitgesloten. Bovendien leiden de voorgenomen werkzaamheden niet tot effecten op mogelijk leefgebied van beschermde amfibieën. Vervolgonderzoek naar amfibieën is niet nodig. Wel is de zorgplicht van toepassing voor de algemene amfibieën die buiten de voortplantingsperiode op het terrein kunnen voorkomen.

3.5 Vissen en reptielen

3.5.1 Inventarisatie

In de wijk zijn geen natuurlijke oppervlaktewateren waarin vissen kunnen leven. De beek ten noorden van de wijk is geen onderdeel van het plangebied. Aanwezigheid van beschermde vissoorten is daarom uitgesloten. In vijvers kunnen siervissen leven. Op de Veluwe ten noorden en westen van Heerde leven diverse soorten hagedisachtigen en slangen. De woningen en tuinen zijn echter ongeschikt als leefgebied van hazelworm, zandhagedis, levendbarende hagedis of andere reptielen. Aanwezigheid van reptielen is daarom uitgesloten.

3.5.2 Conclusie en advies

Aanwezigheid van en effecten op vissen en reptielen zijn uitgesloten. In de beken en aan de oevers vinden geen werkzaamheden plaats en ze worden niet betreden of voor opslag van bouw materiaal of materieel gebruikt tijdens de uitvoering. Er zijn geen vervolgacties nodig ten aanzien van vissen en reptielen.

3.6 Ongewervelden

3.6.1 Inventarisatie

Vanuit de omgeving zijn waarnemingen bekend van de nationaal beschermde grote vos, kleine ijsvogelvlieder, beekrombout en sleedoornpage. Ook de Europees beschermde keversoort vliegend hert komt in de Veluwe bossen voor. Op basis van expert judgement worden geen andere beschermde ongewervelden in de omgeving verwacht.

Gezien het ontbreken van waardplanten en geschikte biotopen is uitgesloten dat het plangebied onderdeel is van de functionele leefomgeving van beschermde ongewervelden. De woningen en cultureel ingerichte tuinen zijn geen potentieel leefgebied. Er zijn geen vervolgacties nodig ten aanzien van beschermde vlinders, kevers, libellen en andere ongewervelden.

3.6.2 Conclusie en advies

Aanwezigheid van en effecten op beschermde ongewervelden zijn uitgesloten. Er zijn geen vervolgacties nodig ten aanzien van beschermde ongewervelden.

3.7 Vaatplanten

3.7.1 Inventarisatie

Vanuit de NDFF en andere verspreidingsgegevens zijn de afgelopen 5 jaar geen waarnemingen van beschermde vaatplanten uit de bebouwde kom van Heerde bekend. Het plangebied bestaat

uit woningen en tuinen. Tijdens het veldbezoek zijn uitsluitend algemene en gecultiveerde soorten aangetroffen in het plangebied. Op basis van de biotische en abiotische omstandigheden is aanwezigheid van wilde exemplaren van beschermde plantensoorten redelijkerwijs uitgesloten.

3.7.2 Conclusie en advies

Binnen het plangebied zijn geen beschermde of bijzondere plantensoorten aangetroffen. Geschikte omstandigheden voor bijzondere vegetatie ontbreken. Aanwezigheid en effecten op beschermde planten zijn uitgesloten, nader onderzoek is niet nodig. Bovendien zijn op voorhand gezien de aard van de werkzaamheden geen effecten op beschermde plantensoorten te verwachten.

3.8 Samenvatting bevindingen

Een samenvatting van de bevindingen per soortgroep is terug te vinden in onderstaande tabel 3.1. Hierin staat aangegeven of de voorgenomen werkzaamheden kunnen leiden tot effecten op beschermde soorten en zo ja, welke consequenties dit heeft. Daarnaast geldt voor alle in het wild levende dieren en planten de zorgplicht.

Tabel 3.1 Overzicht van de bevindingen cluster 315.001 te Heerde

Soortbescherming	Aanwezig	Effect	Overtreding Wnb	Nader onderzoek	Vervolgacties
Vogels - jaarrond beschermde nesten	Waarschijnlijk	Mogelijk	Mogelijk	Ja	Vervolgonderzoek naar nestplaatsen huismus en gierzwaluw, tenzij mogelijke nestlocaties en geen verstoring tijdens broedseizoenen of vorstperioden. Indien aangetroffen, ontheffing aanvragen of indien mogelijk werken volgens gedragscode (maar gedragscode geen optie bij sloop)
Vogels - categorie 5 en overige broedvogels	Mogelijk nesten in bebouwing, groenstructuren rond bebouwing en/of in nestkasten	Mogelijk	Mogelijk	Broedvogelcheck indien uitvoering tijdens broedseizoen	Werken buiten broedseizoenen, broedvogelcheck of preventieve maatregelen indien uitvoering tijdens broedseizoen (globaal maart t/m augustus). Broedgevallen zijn altijd beschermd
Vleermuizen - verblijfplaatsen	Mogelijk	Mogelijk	Mogelijk	Ja	Vervolgonderzoek zomer-, kraam- en paarverblijven dwergvleermuizen, laatvlieger, gewone grootoorvleermuis
Vleermuizen - foerageergebied	Mogelijk	Geen*	Nee*	Nee	* = Voorkom lichtverstoring door uitstraling verlichting richting bomen te voorkomen
Vleermuizen - vliegroutes	Mogelijk	Geen*	Nee*	Nee	* = Voorkom lichtverstoring door uitstraling verlichting richting bomen te voorkomen
Overige zoogdieren - beschermd	Mogelijk	Geen	Nee	Nee	Geen effecten op beschermde gebiedsfuncties steenmarter en eekhoorn dus geen vervolgacties nodig
Overige beschermde soorten	Nee	Geen	Nee	Nee	Geen
Overige soorten - vrijgesteld of niet beschermd	Mogelijk	Mogelijk	Nee, wel zorgplicht	Nee	Zorgplicht

4 Gebiedsbescherming en houtopstanden

Bij het onderdeel 'gebiedsbescherming' wordt de aanwezigheid van beschermde natuurgebieden en een verkennende beoordeling van een mogelijk effect door de voorgenomen activiteiten op deze gebieden behandeld. Het gaat daarbij om Natura 2000-gebieden en provinciaal beschermde gebieden waaronder het Natuurnetwerk Nederland en weidevogelgebieden. Als er sprake is van een mogelijk negatief effect, dan zijn vervolgstappen zoals aanvullend onderzoek en mogelijk planaanpassing nodig.

4.1 Gelders Natuurnetwerk (GNN), Groene Ontwikkelingszone (GO) en andere planologisch beschermde natuurgebieden

De clusters liggen binnen de bebouwde kom van Heerde, buiten de begrenzing van het GNN, GO en andere provinciaal beschermde natuurgebieden (afbeelding 4.1). Op de kaart is het niet duidelijk te zien maar de beek ten noorden van de woonwijk behoort tot het GNN. Gezien de aard en schaal van de ontwikkelingen zijn geen externe effecten te verwachten. Bovendien is het in de provincie Gelderland niet nodig om externe werking te toetsen én is er geen sprake van een bestemmingswijziging of functieverandering. Er zijn daarom geen vervolgacties nodig ten aanzien van provinciale planologische gebiedsbescherming.

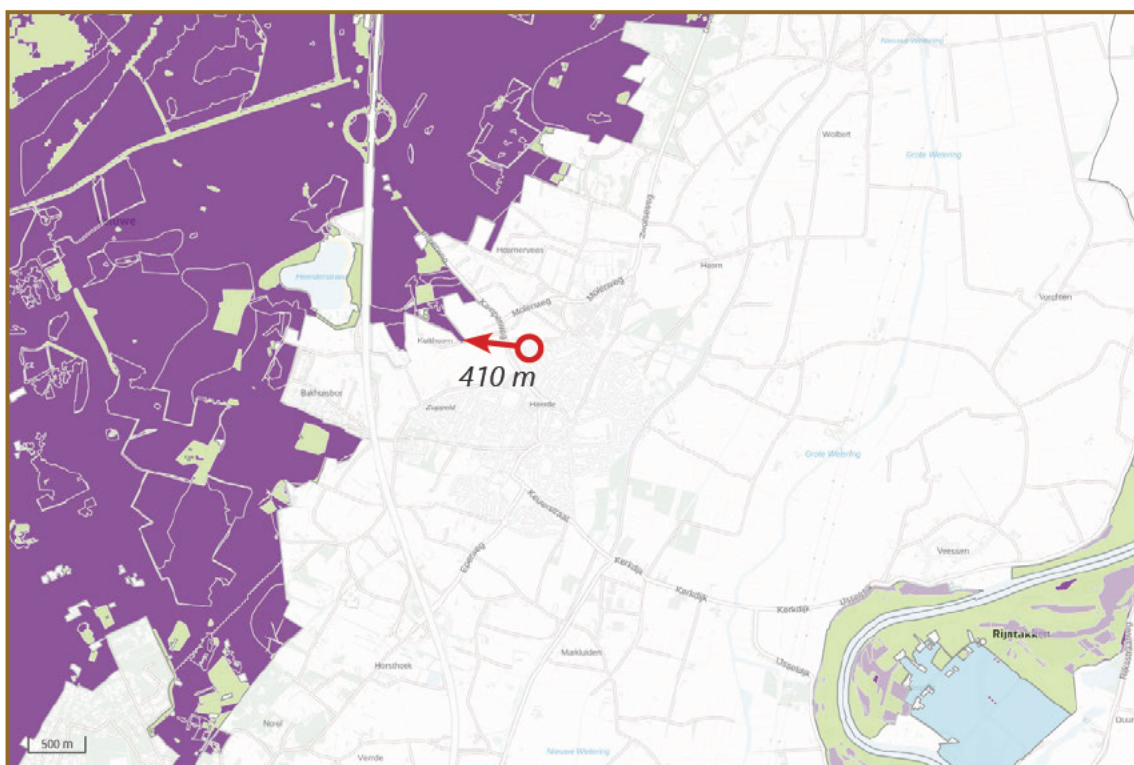

Afbeelding 4.1: Ligging van de plangebieden (geel omlijnd) ten opzichte van natuurgebieden. Bron ondergrond: provincie Gelderland.

4.2 Natura 2000-gebieden

De clusters liggen buiten de begrenzing van Natura 2000-gebieden. De minimale afstand tot Natura 2000-gebied 'Veluwe' is ongeveer 410 meter (afbeelding 4.2). Dit is ook de kortste afstand tot stikstofgevoelige relevante habitattypen. Natura 2000-gebied Rijntakken ligt op ruim 3400 meter afstand. Andere Natura 2000-gebieden liggen op beduidend grotere afstand van de clusters. Gezien de voorgenomen activiteiten (verduurzaming of sloop/nieuwbouw bestaande woningen) en de ligging van de plangebieden in een woonwijk aan de andere kant van een drukke provinciale weg dan het Natura 2000-gebied zijn directe negatieve effecten (geluid, licht, trillingen etc.) door de gewenste ontwikkelingen en het toekomstige gebruik van het projectgebied op aangewezen soorten van nabijgelegen Natura 2000-gebieden uitgesloten, met mogelijke uitzondering van tijdelijke effecten door stikstof.

Een tijdelijke toename van stikstofuitstoot tijdens de uitvoering is niet op voorhand uitgesloten. Mogelijk is een stikstofberekening uit te voeren in AERIUS nodig om te bepalen of er sprake is van een vergunningplicht ten aanzien van stikstof. In de toekomstige gebruiksfase zal voor de te verduurzamen woningen de uitstoot afnemen door verminderd gasverbruik. De nieuwbouw wordt weliswaar gasloos, maar door een toename van het aantal wooneenheden en bijbehorende verkeersgeneratie is op voorhand niet uitgesloten dat er ook in de toekomstige situatie sprake is van een toename ten opzichte van de bestaande situatie. Geadviseerd wordt daarom om een stikstofberekening uit te voeren met behulp van AERIUS Calculator om te bepalen of er sprake is van vergunningplicht ten aanzien van stikstof. De beoordeling van het aspect stikstof is geen onderdeel van voorliggende quickscan.

Afbeelding 4.2: Ligging plangebieden (rode stip) tot Natura 2000-gebieden. De kortste afstand tot het Natura 2000-gebied 'Veluwe' is ongeveer 410 meter. Dit is eveneens de kortste afstand tot stikstofgevoelige relevante habitattypen. Bron: Aeries Calculator, 2023.

4.3 Toets houtopstanden

De locaties liggen binnen de bebouwde kom Wet natuurbescherming. Een Toets houtopstanden is daarom niet aan de orde. Indien in cluster 315.001 bomen gekapt worden is mogelijk wel een gemeentelijke kapvergunning nodig.

5 Conclusies en aanbevelingen

Vanuit de resultaten van de onderdelen 'soortenbescherming' en 'gebiedsbescherming' worden conclusies getrokken. Aan de hand van deze conclusies worden aanbevelingen gedaan. Dit kan wijziging van de plannen en/of nader(e) onderzoek(en) inhouden.

5.1 Overzicht van de bevindingen clusters 311.003, 311.007, 314.003 & 315.001 te Heerde

Soortbescherming	Aanwezig	Effect	Overtreding Wnb	Nader onderzoek	Vervolgacties
Vogels - jaarrond beschermde nesten	Mogelijk	Mogelijk	Mogelijk	Ja, tenzij verstoring en/of vernieling van nestplaatsen voorkomen kan worden	Alle woningen: Vervolgonderzoek naar nestplaatsen huismus en gierzwaluw, tenzij mogelijke nestlocaties en geen verstoring tijdens broedseizoen of vorstperioden. Indien aangetroffen, ontheffing aanvragen of indien mogelijk werken volgens gedragscode (maar gedragscode geen optie in geval van sloop)
Vogels - categorie 5 en overige broedvogels	Mogelijk	Mogelijk	Mogelijk	Broedvogelcheck indien uitvoering tijdens broedseizoen	Werken buiten broedseizoen, broedvogelcheck of preventieve maatregelen indien uitvoering tijdens broedseizoen (globaal maart t/m augustus). Broedgevallen zijn altijd beschermd
Vleermuizen - verblijfplaatsen	Mogelijk	Mogelijk	Mogelijk	Ja	Alle woningen: Vervolgonderzoek zomer-, kraam- en paarverblijven dwergvleermuizen, laatvlieger, gewone grootoorvleermuis
Vleermuizen - foeragegebied	Mogelijk	Geen*	Nee*	Nee	* = Voorkom lichtverstoring door uitstraling verlichting richting bomen en naastgelegen gebouwen te voorkomen
Vleermuizen - vliegroutes	Geen	Geen*	Nee*	Nee	* = Voorkom lichtverstoring door uitstraling verlichting richting bomen te voorkomen
Overige zoogdieren - beschermd	Nee	Geen	Nee	Nee	Geen
Overige beschermde soorten	Nee	Geen	Nee	Nee	Geen
Overige soorten - vrijgesteld of niet beschermd	Mogelijk	Mogelijk	Nee, wel zorgplicht	Nee	Zorgplicht

Gebiedsbescherming	Aanwezig	Effect	Vergunning nodig	Nader onderzoek	Vervolgacties
Natuurnetwerk Nederland	Nee	Nee	Nee	Nee	Geen
Natura 2000 m.u.v. stikstof	Nee	Nee	Nee	Nee	Geen
Natura 2000 - stikstof	n.v.t.	Mogelijk	Mogelijk	Mogelijk	Stikstofberekening nodig (stand van zaken 1 augustus 2023)

Houtopstanden	Aanwezig	Effect	Vergunning nodig	Meldingsplicht	Vervolgacties
Beschermde houtopstand Wnb	Nee	Nee	Nee	N.v.t.	Geen

5.2 Conclusies en aanbevelingen

5.2.1 Soortenbescherming

Vogels

- Alle woningen zijn geschikt als nestplaats voor huismus en gierzwaluw. Nader onderzoek is nodig om te bepalen of werken volgens de gedragscode of een ontheffing nodig is, tenzij op voorhand is uitgesloten dat de werkzaamheden leiden tot overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van huismus en gierzwaluw. Gezien de resultaten van eerdere inventarisaties in de wijk is de kans op broedgevallen van huismus en gierzwaluw zeer groot.
- Voorkom aantasting of verstoring van bezette nesten van algemene broedvogels in bebouwing, tuinen en andere groenstructuren binnen invloedssfeer van de werkzaamheden tijdens het broedseizoen. Laat bij twijfel altijd een broedvogelcheck uitvoeren. In de periode maart t/m augustus is de kans op broedgevallen het grootst, maar met name duiven kunnen tot ver buiten deze periode broeden.

Vleermuizen

- Alle onderzochte gebouwen zijn geschikt als verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuissoorten. De voorgenomen werkzaamheden kunnen leiden tot negatieve effecten op vaste, jaarrond beschermde verblijfplaatsen van vleermuizen en daarmee overtreding van de Wnb. Aanvullend soortgericht onderzoek is noodzakelijk om vast te stellen of een ontheffing of werken volgens de gedragscode noodzakelijk zijn. Gezien de resultaten van eerdere inventarisaties in de wijk is de kans op verblijfplaatsen van vleermuizen zeer groot.
- Voorkom lichtverstoring. Werk bij voorkeur uitsluitend tussen zonsopkomst en zonsondergang. Wanneer het onvermijdelijk is om verlichting toe te passen voorkom dan het beschijnen van bomen en nabijgelegen woningen en beperk de verlichtingshoogte tot maximaal 3 meter.

Overige zoogdieren

- Binnen de onderzochte clusters kunnen de beschermde steenmarter en eekhoorn voorkomen. Verblijfplaatsen of overige beschermde gebiedsfuncties zoals essentieel foerageergebied van deze soorten ontbreken echter binnen het plangebied. Er zijn geen vervolgacties, zoals aanvullend onderzoek of een ontheffingsaanvraag, nodig ten aanzien van beschermde grondgebonden zoogdieren.
- Aanwezigheid van overige beschermde grondgebonden zoogdieren is uitgesloten. Wel kunnen enkele algemene kleine soorten voorkomen in het plangebied zoals huismuis, huisspitsmuis en veldmuis. Voor deze soorten geldt een provinciale vrijstelling en is geen nader onderzoek nodig. Wel is de zorgplicht van toepassing.

Amfibieën

- Effecten op beschermde amfibieën zijn uitgesloten. Wel is de zorgplicht van toepassing voor de algemene amfibieën die binnen het plangebied (voornamelijk in de tuinen) kunnen voorkomen. Houdt hier rekening mee door tijdens de uitvoeringsfase aanwezige dieren de kans te geven om te vluchten naar terreindelen waar geen ingrepen plaatsvinden.

Overige soortgroepen

- Voor wat betreft overige soortgroepen (vissen, reptielen, ongewervelden en flora) is aanwezigheid binnen het plangebied uitgesloten. Er zijn geen vervolgacties nodig ten aanzien van beschermde soorten uit overige soortgroepen. Houd wel rekening met de algemene zorgplicht die geldt voor alle dieren, beschermd of niet.

Ten aanzien van zorgplicht en calamiteiten

- Ten aanzien van alle flora en fauna (beschermde of niet beschermde) geldt de 'Algemene zorgplicht', artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming. Dit geldt met name voor algemene soorten zoogdieren en amfibieën, waarvoor een provinciale vrijstelling geldt. Deze provinciale vrijstelling houdt in dat nadelige gevolgen voor flora en fauna naar redelijkheid zoveel mogelijk voorkomen moeten worden en dat er 'met zorg voor de natuur' gewerkt dient te worden.
- Als er tijdens de werkzaamheden toch beschermde soorten worden aangetroffen waarvoor geen aanvullend onderzoek is uitgevoerd of ontheffing is verkregen, dan dient het werk tijdelijk te worden stilgelegd en contact te worden opgenomen met een ecooloog. Overleg met de deskundige en bevoegd gezag moet in dat geval duidelijk maken hoe met de ontstane situatie kan worden omgegaan.

5.2.2 Gebiedsbescherming

- De locaties liggen buiten de begrenzing van GNN, GO of andere provinciaal beschermde natuurgebieden. Gezien de aard en schaal van de ontwikkelingen zijn geen externe effecten te verwachten en is het dus niet nodig om aan effecten door externe werking te toetsen.
- De ontwikkelingen voortvloeiend uit het voornemen leiden gezien de aard en schaal van het project en de afstand van het plangebied tot Natura 2000-gebieden niet tot effecten op doelstellingen of kernkwaliteiten van beschermde natuurgebieden, met mogelijke uitzondering van effecten door stikstof tijdens de uitvoeringsfase. Mogelijk is een stikstofberekening nodig. Voer in dat geval een berekening uit met behulp van Aeries Calculator om te bepalen of er sprake is van vergunningplicht ten aanzien van het aspect stikstof.

5.2.3 Houtopstanden

- Er worden geen (delen van) houtopstanden gekapt en de locaties liggen bovendien binnen de begrenzing van de bebouwde kom Wet natuurbescherming. Er zijn geen vervolgacties nodig ten aanzien van door de Wnb beschermde houtopstanden.

Bijlage 1 Samenvatting wettelijk kader

Bij een ecologische quickscan wordt de ingreep door ons getoetst aan de huidige natuurwetgeving de Wet natuurbescherming. In deze bijlage vindt u een korte samenvatting van deze wetgeving.

1. Wet natuurbescherming in het kort

De Wet natuurbescherming (Wnb) is de huidige wetgeving in de Nederlandse wet die bescherming van natuurgebieden reguleert. De wet is in 2017 ingevoerd als samenvoeging van de daarvoor geldende natuurwetten: de Flora- en Faunawet voor dier- en plantensoorten, de Natuurbeschermingswet voor natuurgebieden en landschappen, en de Boswet voor bos- en houtopstanden. Deze wetten zijn samengevoegd om de wetgeving omtrent natuurbescherming duidelijker en overzichtelijker te maken. De nieuwe Wet natuurbescherming regelt zowel de bescherming van natuurgebieden als dat van individuele soorten en bijbehorende habitats.

1.1 Algemene Zorgplicht

Onder de algemene bepalingen (hoofdstuk 1) van de Wnb wordt de algemene zorgplicht uitgewerkt. In deze zorgplicht is bepaald dat iedereen zorg draagt voor natuurgebieden, planten, en dieren.

Artikel 1.11 lid 2 van de Wnb luidt als volgt:

De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:

- a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
- b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevegd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
- c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

1.2 Soortenbescherming

De soortenbescherming bestaat uit drie beschermingsregimes met ieder hun eigen beschermde soortenlijsten en verbodsbepalingen:

- De Vogelrichtlijnsoorten (VR) (Art. 3.1-3.4)
- De Habitatrichtlijnsoorten (HR) (Art. 3.5-3.9)
- Overige soorten (Art 3.10-3.11)

Per beschermingsregime is vastgesteld aan welke voorwaarden voldaan moet worden om ontheffing of vrijstelling verleend te krijgen door het bevoegd gezag (de provincie). Een tabel met een samenvatting van de geldende verbodsbepalingen is op de volgende pagina opgenomen (tabel 1.1).

De beschermde soorten uit de Vogelrichtlijn (VR) en Habitatrichtlijn (HR) zijn vastgesteld door de EU. Voor de soorten uit de derde categorie geldt dat provincies de vrijheid hebben om voor bepaalde soorten uit de laatste categorie vrijstelling te verlenen bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting en bestendig beheer en onderhoud. Gedetailleerde informatie over het onderdeel soortenbescherming, inclusief lijsten van beschermde soorten, is onder meer te vinden op de website van de Rijksoverheid.

Tabel 1.1: Samenvatting verbodsbepalingen soortenbescherming Wet natuurbescherming

Paragraaf	Artikel	Lid	Verbodsbepaling
§ 3.1: Beschermingsregime Vogelrichtlijn	3.1	1	Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
		2*	Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
		3	Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
		4	Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
		5	Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.
§ 3.2: Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn	3.5	1	Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, met uitzondering van de soorten, bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
		2	Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren
		3	Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
		4	Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
		5	Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.
§ 3.3: Beschermingsregime andere soorten	3.10	1	Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden: a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen; b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.
* Het wegnemen van nesten is toegestaan MITS het buiten het broedseizoen en niet behorend tot een soort met een jaarrond beschermd nest.			

1.3 Gebiedsbescherming

De Wet natuurbescherming (Wnb) regelt de bescherming van de door de EU aangewezen beschermde gebieden genaamd Natura 2000-gebieden. Natura 2000-gebieden zijn opgedeeld in Vogelrichtlijn-gebieden en Habitatrichtlijn-gebieden. Alle activiteiten die een mogelijk negatief effect kunnen hebben op Natura 2000-gebieden zijn verboden, mits een vergunning is uitgegeven na het uitvoeren van een Habitattoets. Uit deze Habitattoets moet zijn gebleken dat door de geplande activiteiten geen natuurlijke kenmerken van het gebied worden aangetast. Daarnaast moet hieruit zijn gebleken dat de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van de soorten niet verslechtert en geen verstoring van soorten optreedt. Een vergunning wordt afgegeven door de betreffende provincie.

Bovendien verordent de wet de provincies om natuur aan te wijzen met bijzondere natuurlijke of landschappelijke waarde onder het Natuurnetwerk Nederland (NNN, in de wet Ecologische Hoofdstructuur (EHS) genaamd). De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkeling van dit natuurnetwerk. Zij wijzen in hun structuurvisie of verordening de gebieden aan die onder het NNN vallen. In of in de nabijheid van een NNN-gebied geldt het 'nee, tenzij'-principe: nieuwe plannen of projecten zijn niet toegestaan als ze de wezenlijke (potentiële) waarden en kenmerken van het NNN-gebied significant aantasten, tenzij er sprake is van redenen van groot openbaar belang en er geen reële alternatieven zijn. De schade dient in dat geval door mitigerende maatregelen zoveel mogelijk beperkt te worden. De restschade dient te worden gecompenseerd.

